

CD

WAT heeft trompetgeschal met kamermuziek van doen? Voor dergelijk intiem werk klinkt de klassieke trompet te schel, te assertief. Wat past bij militaire marsen wordt in een kleine concertzaal storend. De trompet is immers als een diamant die zo fel schittert, dat je er niet de hele tijd naar kunt kijken. In tegenstelling tot de jazz, waarin het blaasinstrument niet weg te denken valt, is het klassieke repertoire voor solotrompet vrij klein. Om trompettisten toch hun brood te gunnen, wordt vaak gegrepen naar transcripties van niet voor dit instrument geschreven muziek.

Verrassend is de aanpak van Jonathan Freeman-Attwood en pianist Daniel-Ben Pienaar zeker. Uitstekend gediend door de prachtige opnametechniek van het platenmerk, laten ze de merkwaardige combinatie piano en trompet in volle glorie schitteren. Bovendien is het gespeelde werk ook heel speciaal door de uitvoerders zelf bewerkt. In een aantal gevallen herdenken ze gewoonweg het originele werk in functie van de trompet. Dat levert een frisse, opwekkende nieuwe kijk op van tweehonderd jaar Franse muziekgeschiedenis.

Het begint al met de suite uit *Naïs* van Rameau, een werk uit 1748 dat op symbolische wijze het einde van de Duits-Franse schermutelingen over de Oostenrijkse successie moest bezegelen. We horen dus over oorlog en vrede, en de trompet komt er knapperig uit de hoek. Minder bekendheid geniet de met Sacha Guitry bevriende Reynaldo Hahn (1874-1947) en zijn *A Chloris*. Hier proeven we de Franse salonsfeer, waar Proust de madeleinekoekjes bij de hand had. Dit vloeiende lango werd geschreven in 1916 en toont goed aan hoe een trompet ook aangenaam warm kan klinken.

Hoogtepunt van de cd is wellicht het arrangement dat Pienaar bedacht voor de pianomuziek van Emmanuel Chabrier. Piano en trompet spelen hier echt als gelijke partners die elkaar plagen, uitdagen, wijken en terugvinden. Van Saint-Saëns horen we de *Romanza* uit zijn tweede vioolsonate, dat blijkbaar haast niet hoefde aangepast voor de ongewone combinatie piano en trompet. Niet onverdeeld gelukkig zijn we met de trompetversie van Fauré's tweede vioolsonate. De uitvoerders schatten hun versie nogal hoog in. Het is een moeilijk werk, veeleisend voor de uitvoerders, die daarin prachtig slagen. Je kunt je wel eens afvragen of het werk zelf veel wint bij uitvoering op trompet. Briljant zijn volgens ons de hoge piccolotonen zeker, maar de vloeiende vioolstreek, die kunnen we maar node missen.

Alles bijeen een moeilijk te klasseren cd, die best meevalt, als het schijfje met mate wordt genoten. Het oor raakt snel vermoeid en dan dwaalt de aandacht wat af. Dat zou spijtig zijn, want Attwood-Freeman en Pienaar zorgen hier voor een onconventioneel programma, dat veel dieper gaat dan het eenvoudig transcriberen van bestaande muziek voor hun ongewone combinatie. Bovendien spelen ze allebei onvoorstelbaar knap. Dat is een oordeel waarmee liefhebbers van klassieke trompetmuziek ongetwijfeld zullen instemmen. Maar het geldt heel zeker ook voor deze nog niet zo bekende pianist uit Zuid-Afrika. (JC)

Rameau, Hahn, Chabrier, Saint-Saëns & Fauré, *La trompette retrouvée*, Jonathan Freeman-Attwood (trompet) en Daniel-Ben Pienaar (piano), superaudio hybrid multichannel, Linn records (distributie CODA), CKD294, 22,10 euro.

GANDHI

PRECIES zestig jaar geleden, op 30 januari 1948, werd Mohandas Gandhi vermoord. Alhoewel Gandhi vooral bekend is geworden voor de bevrijding van India via zijn weg van geweldloos verzet, was hij ook bekommerd om te achterhalen wat de oorsprong is van geweld. In zijn autobiografische boek *Mijn experimenten van de waarheid* behandelt hij onder meer zijn persoonlijke driften en de pogingen om daartegenover een antwoord te vinden.

Ter gelegenheid van de zestigste verjaardag van Gandhi's dood wordt er een speciale verjaardagskalender uitgegeven met mooie foto's en teksten. Titel is de beroemde uitspraak „De aarde kan ieders behoefte aan, maar niet ieders hebzucht”. Elke maand brengt een citaat over geweldloosheid van de man en een uitzonderlijke foto. (EDS)

De aarde kan ieders behoefte aan, maar niet ieders hebzucht kost 12 euro (zonder verzendingskosten) en kunt u bestellen bij Stefan Vermuyten, Hoolstraat 3, 2230 Herselt, e-mail stefvermuyten@telenet.be.

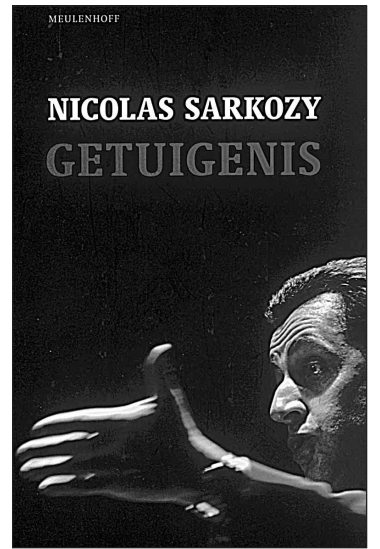
Het wekelijkse aanbod boeken, cd's en dvd's in *Kerk+Leven* is ook te raadplegen en te bestellen via het *Mediacenter* op de website www.kerknet.be.

HYPERPRESIDENT

NIEEMAND twijfelt er nog aan dat Nicolas Sarkozy, sinds mei president van Frankrijk, een van de meest controversiële politici van zijn generatie is. Met hem en zijn denken moet dan ook vandaag in Europa rekening worden gehouden. (Zie overigens ons artikel op bladzijde 13 in dit nummer.) Recent verscheen een Nederlandse editie van *Témoignage*, het boek dat de man schreef vóór de presidentsverkiezingen en waarin hij zijn weg naar de top van de Franse politiek beschrijft. Dit *Getuigenis* geeft naar eigen zeggen ook vorm geeft aan Sarkozy's politieke denken, zijn wensen en zijn verlangens. De Nederlandse editie kreeg alvast een uitgebreid voorwoord mee, blijkbaar enkele maanden na de verkiezingen neergepend.

Een politiek boek is dit *Getuigenis* zeker. Nicolas Sarkozy analyseert de problemen waarmee Frankrijk al jaren te maken heeft en stelt ter oplossing daadkrachtige recepten voor. „Frankrijk hervormen is een hele klus, en in de media word ik hier en daar al de 'hyperpresident' genoemd, omdat ik meteen vanaf de eerste dag uitermate actief en zichtbaar aan de slag ben gegaan. Ik vind het eerlijk gezegd niet zo erg dat in een land waarin politici lange tijd is verweten te weinig te hebben gedaan, me wordt verweten dat ik veel doe. 'Je gaat te snel', zeggen ze, maar dat vind ik al een stuk beter dan niet snel genoeg gaan.” De huidige president wil Frankrijk ook opnieuw op de wereldkaart plaatsen. In *Getuigenis* laat hij dan ook niet na om terug te grijpen naar het gaullisme. Lezenswaardig om de man beter te leren kennen, al stoot zijn arrogantie en ik-zucht velen ongetwijfeld tegen de borst. (EDS)

Nicolas Sarkozy, *Getuigenis*, Meulenhoff, Amsterdam/Antwerpen, 2007, 326 blz., 21,50 euro, ISBN 978 90 290 8053 8.

Jacques R. Pauwels

Het Parijs van de sansculotten

Een reis door de Franse Revolutie

OP REIS NAAR EEN REVOLUTIE

WIL JE de democratie in Europa begrijpen, dan kun je niet om de Franse Revolutie (1789-1799) heen. Abrupt maakten de Franse revolutionairen in verschillende golfbewegingen een einde aan het Ancien Régime. Alles werd herijkt. De gebeurtenissen speelden zich opmerkelijk genoeg af op één plaats, Parijs.

Historicus Jacques R. Pauwels levert een heuse reisgids af. Hij wandelt met ons door Parijs, destijds een van de grootste steden ter wereld, en vertelt over historische gebouwen die we er kunnen bewonderen, hoe de Lichtstad er uitzag in de achttiende eeuw. Tegelijk slaagt hij erin om chronologisch het verhaal van de Franse Revolutie te vertellen. Dat doet hij vaak op een cynische manier. De lezer moet het er bij nemen.

Wat ons natuurlijk interesseert, is hoe de auteur de feiten beschrijft die de Kerk in deze tijden beleefde. Zo stak na 1790 een heuse antiklerikale storm op: priesters en kloosterlingen werden vervolgd, kerkelijke eigendommen aangeslagen en verkocht. Opvallend, Pauwels toont goed aan hoe de confiscatie van het (rijke) kerkelijke bezit vooral de ideale oplossing was voor de financiële crisis waarin Frankrijk was terechtgekomen.

De genaaste eigendommen komen echter niet terecht bij de kleine boeren, die deze gronden bewerken, maar bij rijke burgers. Tussen Kerk en Staat ontbrandt niet minder dan oorlog. (Wat Pauwels evenwel zegt over het christendom als zijnde een fatalistische godsdienst is toch wat flauw. Hij vergeet dat het christendom zeer verschillende stromingen kent en dat de lagere clerus een vooraanstaande rol speelde in de aanloop van de Franse Revolutie. Ook verliest hij uit het oog dat de prille democratie in de Verenigde Staten toen een uitdrukkelijk religieus karakter had.)

Bijzonder frappant is dat het blijkbaar de radicale revolutionairen à la Robespierre waren die de 'ontkerstening' in zekere zin een halt toeriepen. Zij herstelden de vrijheid van eredienst, en veel later zou Napoléon de banden met de Kerk opnieuw aanhalen. Maar tegen dan hebben we al heel Parijs bezocht. (EDS)

Jacques R. Pauwels, *Het Parijs van de sansculotten. Een reis door de Franse Revolutie*, EPO, Berchem, 2007, 240 blz., 19,50 euro, ISBN 978 90 6445 466 0.

HEIMWEE EN VERONTWAARDIGING

N IET ten onrechte heet dit boekje een pamflet. Marita Mathijssen trekt op een snedige manier van leer tegen het gebrek aan respect voor geschiedenis en verleden. En dat op velerlei vlakken. Het begint al wanneer een dierbare overlijdt of naar een rusthuis gaat. Al te vaak gebeurt het volgens schrijfster dat „de boel wordt opgeruimd”. Vaak veel te snel, terwijl je kleding, agenda's, paperassen met de nodige traagheid hoort op te ruimen. „Gun de doden een traag afscheid”, zo klinkt haar raad. Ook bij huizen is er amper nog respect voor het verleden, raast de schrijfster door. Oude meubels worden vervangen door gelijke IKEA-ensembles, alleen de gevels vinden genade, en dat terwijl gebouwen best wel een ziel hebben.

Zelfs de eigen geschiedenis vindt bij menigeen geen gehoor. De introductie van de elektronische agenda is één element, het invoeren van cadeaubonnen in plaats van een origineel geschenkje een ander, net als de beperkte concessies voor graven. En als je al je eigen verleden niet koestert, hoe zou je dan het publieke verleden kunnen eren? En zo gaat Mathijssen nog bladzijden 'ziedend' door.

Zijn er schuldigen aan te duiden? Het is geen kwestie van individuen. En overal zijn er wel enkele idealisten die een orgel behouden, met de hand netels kappen of een dialect vastleggen. Het gaat om een collectieve marginalisering, waarbij onderwijs en media een zware verantwoordelijkheid dragen. Zorg voor het verleden is echter ook ons aller gezamenlijke verantwoordelijkheid die we niet moeten doorschuiven naar de overheid. „Wij zijn immers de overheid.”

Veel van wat de schrijfster openbaart over de Nederlandse samenleving is zo herkenbaar voor Vlaanderen. Je hoeft maar de namen van steden, musea of gebouwen te veranderen. Mathijssen heeft ongetwijfeld groot gelijk met haar analyse en je bent geneigd haar vlot te volgen. Al ligt het toch ook weer niet zo eenvoudig. Want er is heus wel meer dan individuele belangstelling voor geschiedenis. Het succes van Geert Maks *In Europa* en de televisieserie gebaseerd op het boek is slechts één voorbeeld. Toch blijft het een striemend en uitdagend pamflet. (TO)

Marita Mathijssen, *De afwezigheid van het verleden*, Querido, Antwerpen, 2007, 192 blz., 6,95 euro, ISBN 978 90 214 33264.

